

Το Μήνυμα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Προς τον Ορθόδοξο λαό και κάθε άνθρωπο καλής θελήσεως

Υμνούμε και δοξολογούμε τον Θεό των «οϊκτιρμῶν καὶ πάσης παρακλήσεως», διότι μας αξίωσε να συνέλθουμε την εβδομάδα τῆς Πεντηκοστής (18-26 Ιουνίου 2016) στην Κρήτη, όπου ο Απόστολος Παῦλος και ο μαθητής του Τίτος κήρυξαν το Ευαγγέλιο στα πρώτα χρόνια τῆς ζωῆς τῆς Εκκλησίας. Ευχαριστούμε τον εν Τριάδι Θεό, διότι ευδόκησε να περατώσουμε με ομοψυχία τίς εργασίες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθοδοξίας, την οποία συγκάλεσε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, με την ομόφρονη γνώμη των Προκαθημένων των κατὰ τόπους Ορθοδόξων Αυτοκεφάλων Εκκλησιών.

Ακολουθώντας πιστά το παράδειγμα των Αποστόλων και των θεοφόρων Πατέρων μελετήσαμε και πάλιν το Ευαγγέλιο της ελευθερίας «ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε» (Γαλ. 5:1). Θεμέλιο των θεολογικῶν μας αναζητήσεων υπήρξε η βεβαιότητα ὅτι η Εκκλησία δεν ζεῖ για τον εαυτό της. Μεταδίδει τη μαρτυρία του Ευαγγελίου της χάριτος και της αληθείας και προσφέρει σε ὅλη την οικουμένη τα δῶρα του Θεοῦ: την αγάπη, την ειρήνη, την δικαιοσύνη, την καταλλαγή, την δύναμη του Σταυροῦ και της Αναστάσεως και την προσδοκία της αιωνιότητος.

1) Βασική προτεραιότητα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου υπήρξε η διακήρυξη της ενότητας της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Στηριγμένη στη θεία Ευχαριστία και την Αποστολική Διαδοχή των Επισκόπων, η υφισταμένη ενότητα είναι ανάγκη να ενισχύεται και να φέρνει νέους καρπούς. Η Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία είναι Θεανθρώπινη κοινωνία, πρόγευση και βίωση των Εσχάτων εντός τής Θείας Ευχαριστίας. Ως μία διαρκής Πεντηκοστή είναι ασίγαστη προφητική φωνή, παρουσία και μαρτυρία τής Βασιλείας του Θεού τής αγάπης. Πιστή στην ομόφωνη Αποστολική Παράδοση και μυστηριακή εμπειρία η Ορθόδοξος Εκκλησία αποτελεί την αυθεντική συνέχεια της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας, όπως ομολογείται στο Σύμβολο της Πίστεως και επιβεβαιώνεται από τη διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας. Η Εκκλησία μας βιώνει το μυστήριο της θείας Οικονομίας στη μυστηριακή της ζωή με επίκεντρο τη θεία Ευχαριστία.

Η Ορθόδοξος Εκκλησία εκφράζει την ενότητα και καθολικότητά της εν Συνόδω. Η συνοδικότητα διαπνέει την οργάνωση, τον τρόπο πού λαμβάνονται οι αποφάσεις και καθορίζεται η πορεία της. Οι Ορθόδοξες Αυτοκέφαλες Εκκλησίες δεν αποτελούν συνομοσπονδία Εκκλησιών αλλά την Μία, Αγία, Καθολική και Αποστολική Εκκλησία. Κάθε τοπική Εκκλησία, προσφέρουσα την θεία Ευχαριστία, είναι η εν τόπω παρουσία και φανέρωση της Μιάς, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας. Ως προς την Ορθόδοξο Διασπορά στις διάφορες χώρες τής υφελίου, απεφασίσθη να συνεχισθεί η λειτουργία Επισκοπικών Συνελεύσεων μέχρι την εφαρμογή της κανονικής ακριβείας. Αυτές απαρτίζονται από τούς κανονικούς επισκόπους, που ορίζονται από την κάθε Αυτοκέφαλο Εκκλησία, οι οποίοι εξακολουθούν να υπάγονται σ' αυτήν. Η συνεπής λειτουργία των Επισκοπικών Συνελεύσεων εγγυάται τον σεβασμό της Ορθοδόξου αρχής της συνοδικότητας.

Κατά τίς εργασίες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου ετονίσθη η σημασία των Συνάξεων των Προκαθημένων πού έχουν πραγματοποιηθεί και διατυπώθηκε η πρόταση η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος να καταστεί επαναλαμβανόμενος Θεσμός.

2) Μετέχοντες στη Θεία Ευχαριστία και δεόμενοι υπέρ της οικουμένης οφείλουμε να συνεχίσουμε τη λειτουργία μετά τη Θεία Λειτουργία και να δίδουμε τη μαρτυρία της πίστεως προς τούς εγγύς και τούς μακράν, συμφώνως προς τη σαφή εντολή του Κυρίου προ της Αναλήψεώς Του: «καί ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλήμ καί ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καί Σαμαρείᾳ καί ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 1:8). Ο επανευαγγελισμός του λαού του Θεού στις σύγχρονες εκκοσμικευμένες κοινωνίες και ο ευαγγελισμός εκείνων πού ακόμη δεν έχουν γνωρίσει τον Χριστό αποτελούν αδιάλειπτο χρέος της Εκκλησίας.

3) Η Εκκλησία μας ανταποκρινομένη στο χρέος να μαρτυρεί την αλήθεια και την αποστολική της πίστη, αποδίδει μεγάλη σημασία στον διάλογο κυρίως με τους ετεροδόξους Χριστιανούς. Με τον τρόπο αυτό και ὁ ο λοιπός χριστιανικός κόσμος γνωρίζει ακριβέστερα τη γνησιότητα της Ορθοδόξου Παραδόσεως, την αξία της πατερικής διδασκαλίας, τη λειτουργική εμπειρία και την πίστη των Ορθοδόξων. Οι διάλογοι πού διεξάγει η Ορθόδοξος Εκκλησία δεν σημαίνουν ποτέ συμβιβασμό σε ζητήματα πίστεως.

4) Οι εκρήξεις φονταμενταλισμού που παρατηρούνται στους κόλπους διαφόρων θρησκειών αποτελούν έκφραση νοσηρής θρησκευτικότητας. Ο νηφάλιος διαθρησκειακός διάλογος συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, της ειρήνης και της καταλλαγής. Το λάδι του θρησκευτικού βιώματος πρέπει να χρησιμοποιείται για να επουλώνει πληγές και όχι για να αναζωπυρώνει τη φωτιά των πολεμικών συρράξεων. Η Ορθόδοξος Εκκλησία καταδικάζει απεριφράστως την επέκταση της πολεμικής βίας, τούς διωγμούς, την εκδίωξη και δολοφονία μελών θρησκευτικών κοινοτήτων, τον εξαναγκασμό για την αλλαγή της θρησκευτικής πίστεως, την εμπορία προσφύγων, τις απαγωγές, τα βασανιστήρια, τις ειδεχθείς εκτελέσεις. Καταγγέλλει την καταστροφή ναών, θρησκευτικών συμβόλων και μνημείων πολιτισμού. Όλως ιδιαιτέρως εκφράζει την αγωνία της για την κατάσταση των Χριστιανών και όλων των διωκομένων μειονοτήτων στη Μέση Ανατολή και αλλαχού. Απευθύνει έκκληση προς την παγκόσμια κοινότητα για την προστασία των γηγενών Ορθοδόξων και των άλλων Χριστιανών, καθώς και όλων των πληθυσμών της περιοχής, πού έχουν απaráβατο δικαίωμα να παραμείνουν στην πατρίδα τους ως ισότιμοι πολίτες. Η Σύνοδός μας καλεί όλους τούς εμπλεκόμενους να καταβάλουν χωρίς καθυστέρηση συστηματικές προσπάθειες για την κατάπαυση των πολεμικών συρράξεων στη Μέση Ανατολή

και όπου εξακολουθούν οι πολεμικές συγκρούσεις, και τον επαναπατρισμό των εκδιωχθέντων.

Όλως ιδιαιτέρως απευθύνουμε έκκληση στους ισχυρούς τής γης για την επικράτηση της ειρήνης και της δικαιοσύνης στις χώρες προελεύσεως των προσφύγων. Προτρέπουμε τις πολιτικές αρχές, τούς πολίτες και τούς Ορθόδοξους Χριστιανούς στις χώρες που καταφεύγουν οι εξουθενωμένοι πρόσφυγες, να συνεχίσουν να προσφέρουν από το περίσσειμα και από το υστέρημα των δυνατοτήτων τους.

5) Η σύγχρονη εκκοσμίκευση επιδιώκει την αυτονόμηση του ανθρώπου από τον Χριστό και την πνευματική επιρροή της Εκκλησίας, την οποία ταυτίζει αυθαιρέτως με τον συντηρητισμό. Ο Δυτικός όμως πολιτισμός φέρει ανεξίτηλη τη σφραγίδα της διαχρονικής συμβολής του Χριστιανισμού. Επιπλέον, η Εκκλησία αναδεικνύει τη σωτηριώδη σημασία του Θεανθρώπου και του Σώματός Του, ως τόπο και τρόπο της ζωής εν ελευθερία.

6) Στη σύγχρονη προσέγγιση του γάμου, η Ορθόδοξος Εκκλησία θεωρεί την ακατάλυτη αγαπητική σχέση ανδρός και γυναικός «μυστήριον μέγα ... εις Χριστόν καί εις τήν ἐκκλησίαν». Ομοίως αποκαλεί «ἐκκλησίαν μικράν» την οικογένεια, η οποία προκύπτει από τον γάμο και αποτελεί τη μόνη εγγύηση για την ανατροφή των παιδιών.

Η Εκκλησία διαρκώς τονίζει την αξία της εγκρατείας. Η χριστιανική άσκηση διαφέρει ριζικά από οιονδήποτε δυαρχικό ασκητισμό, ο οποίος αποκόπτει τον άνθρωπο από τη ζωή και τον συνάνθρωπο. Αντιθέτως, τον συνδέει με τη μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας. Η εγκράτεια δεν αφορά μόνο στον μοναχικό βίο. Το ασκητικό ήθος είναι χαρακτηριστικό της χριστιανικής ζωής σε όλες τις εκφάνσεις της.

**

Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος εκτός των συγκεκριμένων θεμάτων για τα οποία αποφάσισε, επισημαίνει επιγραμματικά και τα εξής οντολογικά και καίρια σύγχρονα ζητήματα:

7) Ως προς το θέμα των σχέσεων της χριστιανικής πίστεως και των θετικών επιστημών, η Ορθόδοξος Εκκλησία αποφεύγει την κηδεμονία της επιστημονικής αναζητήσεως και δεν λαμβάνει θέση πάνω σε κάθε επιστημονικό ερώτημα. Ευχαριστεί τον Θεό που δωρίζει στους επιστήμονες το χάρισμα να αποκαλύπτουν άγνωστες πτυχές της θείας Δημιουργίας. Η σύγχρονη ανάπτυξη των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας επιφέρει ριζικές αλλαγές στη ζωή μας. Προσφέρει σημαντικές ευεργεσίες όπως είναι η διευκόλυνση του καθημερινού βίου, η αντιμετώπιση σοβαρών ασθενειών, η ευχερέστερη επικοινωνία των ανθρώπων, η έρευνα του διαστήματος κ.λπ. Παρ'όλα αυτά, έχει και ποικίλες αρνητικές επιπτώσεις, όπως είναι η χειραγώγηση της ελευθερίας, η σταδιακή απώλεια πολυτίμων παραδόσεων, η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, η αμφισβήτηση των ηθικών αξιών. Η επιστημονική γνώση, όσο κι αν εξελίσσεται με ταχύτατους ρυθμούς, δεν κινητοποιεί την βούληση του ανθρώπου, ούτε δίνει απάντηση στα σοβαρά ηθικά και υπαρξιακά προβλήματα, στην αναζήτηση για το νόημα της ζωής και του κόσμου. Αυτά απαιτούν πνευματική προσέγγιση, την οποία η Ορθόδοξος Εκκλησία επιχειρεί με την Βιοηθική που βασίζεται στην χριστιανική ηθική και στην πατερική διδασκαλία. Ταυτόχρονα με τον σεβασμό της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας η Ορθόδοξος Εκκλησία επισημαίνει τούς κινδύνους, οι οποίοι υποκρύπτονται σε ορισμένα επιστημονικά επιτεύγματα και τονίζει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου και τον θείο του προορισμό.

8) Η σημερινή οικολογική κρίση είναι προφανές ότι οφείλεται σε πνευματικά και ηθικά αίτια. Οι ρίζες της συνδέονται με την πλεονεξία, την απληστία και τον εγωισμό, που οδηγούν στην αλόγιστη χρήση των φυσικών πόρων, την επιβάρυνση της ατμόσφαιρας με ζημιογόνους ρύπους και την κλιματική αλλαγή. Η χριστιανική αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτεί μετάνοια για τις καταχρήσεις, εγκράτεια και ασκητικό ήθος, που αποτελούν αντίδοτο στην υπερκατανάλωση, συγχρόνως δε, καλλιεργεία στον άνθρωπο της συνειδήσεως ότι είναι «οικονόμος», και όχι κάτοχος της δημιουργίας. Δεν παύει να τονίζει ότι και οι μελλοντικές γενεές έχουν δικαίωμα πάνω στα φυσικά αγαθά, που μας εμπιστεύθηκε ο Δημιουργός. Για αυτό το λόγο και η Ορθόδοξος Εκκλησία συμμετέχει ενεργώς στις διάφορες διεθνείς οικολογικές προσπάθειες. Όρισε δε την 1η Σεπτεμβρίου ως ημέρα προσευχής για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

9) Απέναντι στην ισοπεδωτική και απρόσωπη ομογενοποίηση, η οποία προωθείται με ποικίλους τρόπους, η Ορθοδοξία διακηρύττει τον σεβασμό στην ιδιοπροσωπία ανθρώπων και λαών. Αντιτίθεται στην αυτονόμηση της οικονομίας από τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου και στην μετατροπή της σε αυτοσκοπό. Η πρόοδος του ανθρωπίνου γένους δεν συνδέεται μόνο με την ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου ή με την πρόοδο της οικονομίας εις βάρος των πνευματικών αξιών.

10) Η Ορθόδοξος Εκκλησία δεν αναμειγνύεται στην πολιτική. Ο λόγος της παραμένει διακριτός αλλά και προφητικός, ως οφειλετική παρέμβαση υπέρ του ανθρώπου. Τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται σήμερα στο κέντρο της πολιτικής ως απάντηση στις σύγχρονες κοινωνικές και πολιτικές κρίσεις και ανατροπές, αποβλέποντας στην προστασία του πολίτη από την αυθαιρεσία του κράτους. Η Εκκλησία μας προσθέτει επίσης τίς υποχρεώσεις και ευθύνες των πολιτών και την ανάγκη συνεχούς αυτοκριτικής πολιτικών και πολιτών προς ουσιαστική βελτίωση της κοινωνίας. Και κυρίως τονίζει, ότι το ορθόδοξο δέον περί ανθρώπου υπερβαίνει τον ορίζοντα των καθιερωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ότι «μείζων πάντων» είναι η αγάπη, όπως την αποκάλυψε ο Χριστός και την βίωσαν όσοι πιστά

Τον ακολούθησαν. Επιμένει ακόμη ότι θεμελιώδες δικαίωμα είναι και η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, δηλαδή της ελευθερίας της συνειδήσεως, της πίστεως, της λατρείας και όλων των ατομικών και συλλογικών εκφράσεων αυτής, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος κάθε πιστού και κάθε θρησκευτικής κοινότητας να τελούν ελεύθερα από κάθε κρατική παρέμβαση τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, ως και το δικαίωμα της δημόσιας διδασκαλίας της θρησκείας.

11) Η Ορθόδοξος Εκκλησία απευθύνεται στους νέους, οι οποίοι αναζητούν πληρότητα ζωής γεμάτη ελευθερία, δικαιοσύνη, δημιουργία αλλά και αγάπη. Τούς καλεί να συνδεθούν συνειδητά με την Εκκλησία Εκείνου πού είναι η Αλήθεια και η Ζωή. Να προσέλθουν προσφέροντας στο εκκλησιαστικό σώμα τη ζωτικότητα, τις ανησυχίες, τούς προβληματισμούς και τις προσδοκίες τους. Οι νέοι δεν αποτελούν απλώς το μέλλον της Εκκλησίας αλλά το δυναμικό και δημιουργικό παρόν επί τοπικού και οικουμενικού επιπέδου.

12) Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος άνοιξε τον ορίζοντά μας στη σύγχρονη πολύμορφη οικουμένη. Τόνισε την ευθύνη μας μέσα στον χώρο και τον χρόνο, πάντοτε με προοπτική την αιωνιότητα. Η Ορθόδοξος Εκκλησία, διατηρώντας αλώβητο τον Μυστηριακό και Σωτηριολογικό της χαρακτήρα, είναι ευαίσθητη στον πόνο, στις αγωνίες και στην κραυγή για δικαιοσύνη και ειρήνη των λαών. Ευαγγελίζεται «ήμεραν έξ ήμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ· ἀναγγέλουσα ἐν τοῖς ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ» (Ψαλμ. 95).

Ας δεηθούμε «ὁ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς καταρτίσει ὑμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν» (Α΄ Πέτρ. 5:10,11).